

نورپردازی و نقش آن در زیبایی سیمای شهر

هدی جواهران یزد

دانشجو کارشناسی ارشد جغرافیا - برنامه ریزی شهری، دانشگاه اصفهان، bluesky6421@yahoo.com

چکیده

بحث زیباسازی شهر یکی از مقولات مهم شهرسازی است که باید در ایران نیز نهادینه شود. زیرا محیط شهری می‌تواند به آرامش روح و روان و سلامت روانی شهروندان کمک کند. روشنایی مطلوب و مناسب با ایجاد وضوح دید برای مردم و روشن نمودن نقاط پنهان و جرم خیز موجب راحتی و آسایش شهروندان برای حضور در فضاهای شهری می‌شود. همچنین نورپردازی مناسب فضاهای شهری، موجب کارایی بیشتر آنها در تمام اوقات شبانه‌روز شده و با حضور دائمی شهروندان در فضا به نوعی رونق اقتصادی مکان را نیز به همراه داشت. هدف از این پژوهش تاکید بر نقش نورپردازی شهری در زمینه زیباسازی شهری است. روش گردآوری اطلاعات به شیوه توصیفی-تحلیلی است و نمونه‌های موفق کشورهای خارجی به عنوان الگوی موفق برای مقایسه روشن تر ارایه شده است. نتیجه حاصل از پژوهش این است که نورپردازی مناسب می‌تواند یکی از عوامل تقویت کننده هویت یک مکان و ارتقاء شخصیت ویژه آن محسوب شود و با نورپردازی مناسب می‌توان بر جذابیت و در نتیجه سرزندگی شهر یا آرامش فضاهای آن افزود. برنامه ریزی نورپردازی فضاهای شهری در سند های چشم انداز برنامه ریزی شهری کشورمان خالی است و توجه بیشتر مسئولان مربوطه را می‌طلبد.

کلمات کلیدی: زیبایی - محیط - منظر - نورپردازی - سیمای شبانه.

سیمای شبانه در واقع تصور مخاطب از شهر هنگام شب است. بخشی از طراحی منظر یک شهر است که شناخت و درک مبانی نظری آن می تواند در ارتقای کیفیت فضای شهری تاثیر گسترده ای داشته باشد. مقوله سیمای شبانه شهر باید به طور همزمان با طراحی های اولیه و برنامه ریزی های شهری مورد مطالعه قرار گیرد. شناخت ویژگی های شهر و سیمای شبانه آن، مطالعه نور و اثرات آن در محیط، تکنیک ها و اهداف نورپردازی و طراحی منظر شهری شامل اهداف عملکردی، زیبایی شناسانه و هویت بخشی و فعالیت های جمعی شهروندان و تاثیر آنها در شکل دادن به سیمای شبانه شهر به معماران منظر و مدیران شهری در طراحی و مدیریت کیفیت سیمای شبانه شهرها کمک می کند. (۱)

نورپردازی شهری ابزاری برای اجرای بهتر مدیریت شهر است، جدای از عملکرد زیباسازی شهر، امکاناتی فراتر از این قبیل را در اختیار برنامه ریزان و طراحان شهری قرار می دهد. با توجه بیشتر به مقوله نور می توان امنیت شهر را به طور قابل توجهی افزایش داد، شهروندان را ملزم به اجرای قوانین کرد، نقاطی از شهر که دارای حساسیت عبور و مرور است با یک نورپردازی هدفمند به یک منطقه ویژه مبدل می شود، با نورپردازی مشخص مکان های خاص دسترسی ها تسهیل می شود. با تمرکز بر رنگ خاص و تخصیص آن به کل شهر می توان آن را بخشی از هویت شهر تبدیل کرد. فن آوری های جدید و کار با رایانه کمک زیادی به پیشرفت علم نورپردازی کرده است. با توجه به امکانات فراوانی که نورپردازی در اختیار کارپردازان شهری می گذارد جا دارد بیش از پیش به آن توجه شود، و هر حرکتی در زمینه نورپردازی شهر نیازمند مطالعه دقیق است.

زیبایی

زیبایی از موضوعات و مفاهیم بنیادینی است که علی رغم تشکیک احتمالی برخی افراد نسبت به حقیقی بودن وجود آن، برای همه مکاتب و افراد و در همه مقولات حیات انسانی از جایگاه رفیع و غیر قابل انکاری برخوردار است. زیبایی از اسباب و زمینه های معنابخشیدن به زندگی و تداوم حیات مطلوب و تلطیف کننده قلمرو مادی حیات و ارتباط دهنده انسان و زندگی دنیایی او با خداوند و غنابخشونده ساحت معنوی حیات انسان است. برای دریافت، معرفی و نوع و میزان و چگونگی زیبایی هر موجودی، آشنایی به موضوعاتی از قبیل تعریف زیبایی، معیارهای زیبایی شناسانه، صفات موجود مورد مطالعه، زمان، مکان، جهان بینی و فرهنگ افراد ارزیابی کننده و ارزیابی شونده ضرورت دارد.

زیبایی منحصر به زیبایی مشهود و محسوس نیست، بلکه فراتر از آن، هم می توان جلوه های از زیبایی را توسط سایر حواس مورد شناسایی قرار داد، و هم این که زیبایی معنوی و معقول نیز قابل تبیین است.

واژه زیبایی شناسی Aesthetics در دوران جدید و در قرن هجدهم اولین بار توسط آلکساندر گوتلیب بومگارتنر^۱ (۱۷۶۲-۱۷۱۴) استعمال شد، اما با عنایت به معنای آن که به هر حال به درک انسان و زیبایی یک پدیده مربوط می شود، قاطعانه می توان گفت که علی رغم جدید بودن واژه موضوع ابتدا جدید نبوده و می توان برای آن قدمتی، معادل عمر بشر قائل شد. زیبایی یکی از نیازهای اصلی انسان است که هر یک از وجوه مختلف آن در ساحت های مختلف زندگی جایگاه و مصداق ویژه خود را دارند و هر کسی نیز

¹ Alexander Gottlieb Baumgartner

در پی تحصیل و ادراک زیبایی است. علاوه بر مصادیق معنوی و طبیعی، هر یک از آثار انسانی نیز می توانند جلوه ای و مرتبه ای از زیبایی را نیز به نمایش بگذارند. (۲)

هربرت رید به طور کلی زیبایی را حس تشخیص روابط لذت بخش می داند. از این دیدگاه، انسان در پیوند با جهان پیرامون خود در برابر عناصری چون سطح، شکل، حجم و بافت اشیا واکنش نشان می دهد. برخی از این عناصر به تنهایی و یا در ارتباط با یکدیگر در مجموعه ای هماهنگ و ترکیبی موزون قرار می گیرند که در نهایت موجب خوشایندی و احساس لذت می شود و آن را حس زیبایی می نامیم.

لغت زیباشناسی در اصل یونانی است و به معنی ادراک می باشد. علم زیبایی شناسی به معنی وسیع کلمه، به بررسی روش های احساس محیط و موقعیت فرد در داخل آن می پردازد. در یونان باستان (مکتب هلنسیسم) خلاقیت شخصی اهمیت پیدا می کند و هنرمند وسیله بیان زیبایی های ریاضی می شود، زیبایی هایی ساخته شده بر بنیان هماهنگی، تقارن و نظم.

اگوستینوس (۴۳۰-۳۵۴ م) زیبایی را در اعداد می دانست. او می گفت زیبایی در فرم هایی وجود دارد که زاینده اعدادند.

لئون باتیستا آلبرتی (۱۴۷۲-۱۴۰۴ م) معتقد بود: زیبایی در همخوانی قانونمند بین اجزاست؛ به طوری که نتوانیم چیزی به آن بیفزاییم یا از آن کم کنیم، یا چیزی را در آن تغییر دهیم، بدون این که از خوشایندی آن بکاهیم. از قرن ۱۸ به بعد، مفهوم زیبایی بیشتر جنبه روان شناسانه به خود گرفت و در ارتباط با ادراک دیده شد؛ و بیننده چیزی از این مجموعه به حساب آمد.

کانت (۱۷۲۴-۱۸۰۲ م) بر این اعتقاد بود که این تنها سلیقه است که زیبا را از نازیبا مشخص کند.

شکلوفسکی مثال می زند که ساحل نشینان صدای امواج را نمی شنوند، زیرا به آن عادت کرده اند. اما مسافری تازه وارد به بندر آن صدا را می شنود و نسبت به آن واکنش نشان می دهد. در زندگی روزمره شهر هزاران شگفتی است، اما نه برای شهروند، بلکه برای بیگانه. (۳)

زیبایی شهری

هنگامی که سخن از زیبایی و زیبایی شناسی شهری را به میان می آوریم توجه به نکاتی ضروری است و آن این که زیبایی موضوعی ذهنی^۲ است و نه عینی^۳، یعنی هر کس ممکن است اثری را بنا به سلیقه ی خود زیبا بداند یا نداند. دوم آن که باید بین زیبایی طبیعی و زیبایی هنری تمایز قایل شد. مراد از زیبایی طبیعی آن نوع زیبایی است که در طبیعت موجود است یا طبیعتا شناخته شده است و مورد ستایش قرار گرفته است. این همان چیزی است که کانت آن را زیبایی آزاد^۴ خوانده است. گل از زیبایی آزاد یا طبیعی برخوردار است. برعکس زیبایی هنری یا به قول کانت زیبایی وابسته^۵، به معیارها و تعاریف قراردادی نیاز دارد و

² Subjective

³ Objective

⁴ Free Beauty

⁵ Dependent Beauty

واضعین این معیارها و البته صاحب‌نظران هستند. پس هرگاه صاحب‌نظران یا اکثر آنها بر زیبایی اثری توافق کنند، باید زیبایی آن را پذیرفت. اگرچه زیبایی موضوعی ذهنی است اما در تشخیص زیبا از نازیبا ذهنیت عمومی^۶ ملاک و شرط است. (۴)

اگر چه سیمای شهر عمدتاً از طریق بصری مطالعه می‌شود، به حواس دیگری نظیر شنوایی و بویایی نیز مربوط است. فریاد مغازه دارها که مردم را به خرید اجناس دعوت می‌کنند و بوی کهنه عطاری‌ها هم جزئی جدانشدنی از سیمای محل‌های تجاری - سنتی است. سیمای شهر به عبارتی ساده، جغرافیای ذهنی شهر است و مانند جغرافیای فیزیکی دارای عناصر و خصوصیات قابل شناسایی است. همان گونه که علائم و ابزار وجود دارند که بر اساس آن‌ها می‌توان نقشه کالبد شهر را خواند و طراحی کرد، علائم و ویژگی‌هایی وجود دارند که بر اساس آن می‌توان پیشنهاد‌های شهرسازی ارائه کرد. سیمای شهر حاصل جمع ادراکات ما از شهر است و در ادراک، گذشته از حالات درونی شخص، واقعیت بیرونی و نحوه‌ای که خود را به ما عرضه می‌کند، نقش اصلی را ایفا می‌کنند. (۵)

تعریف محیط

محیط را معمولاً به عنوان جایی که اتفاق مورد نظر ما در آن رخ می‌دهد، می‌شناسیم که در برگیرنده‌ی همه‌ی چیز در اطراف اتفاق مورد نظر و همچنین عوامل موثر در آن است. محیط زیست ما جایی است که در آن زندگی می‌کنیم. این محیط معمولاً در برگیرنده فضای شهری (یا روستایی) است. این فضای شهری و انسانی دارای روابط متقابلی هستند؛ محیط خط سیر کنش آدمی را کنترل می‌کند؛ کنش متقابل میان جوامع انسانی و محیط‌هایشان می‌تواند به دو شکل فضای شهری را متاثر کند: از یک طرف فضای طبیعی بر کیفیت‌های فیزیکی و اجتماعی فضای انسانی اثر دارد، و از سوی دیگر، جوامع انسانی با توسعه فضای شهری بر طبیعت تاثیرگذار هستند. (۶)

تعریف منظر

"منظر" در فرهنگ معین به معنای محل نظر، جای نگریستن، آنچه در برابر چشم واقع شود، و همچنین دورنما و چشم‌انداز آمده است. در مورد "چشم‌انداز" نیز در فرهنگ معین نوشته شده که مساحتی از دشت یا تپه و کوه است که چشم آن را ببیند. (۶)

معماری منظر

معماری منظر از ترکیب دو واژه "معماری" به معنای آفرینش فضا، و "منظر" به معنای چشم‌انداز تشکیل شده است. معماری منظر می‌کوشد تا ضمن برقراری ارتباطی مجدد میان انسان و ماوای اصیل او، یعنی طبیعت، بستر سازی مناسبی برای ایجاد تجربه‌های اشتراکی در جامعه و در نتیجه ارتقای محتوای زندگی فردی و اجتماعی گردد.

انجمن معماران منظر آمریکا^۷ معماری منظر را چنین معرفی می‌کند: "معماری منظر، هنر علم و تحلیل، برنامه ریزی، طراحی، مدیریت، محافظت و ترمیم زمین است. دامنه‌ی فعالیت این حرفه، برنامه ریزی و طراحی و توسعه سایت، احیای محیط زیست،

⁶ Universal Subjectivity

⁷ American Society Of Landscape Architects

طراحی پایدار، برنامه ریزی شهری، برنامه ریزی پارک‌ها و فضاهای تفریحی، برنامه ریزی منطقه ای و حفظ سایت‌های تاریخی را در بر می‌گیرد."

طراحی منظر مستلزم برخورد با سایت به مثابه هنر، ایجاد تعالی بین سطوح سخت و نرم در فضاهای بیرونی و داخلی، انتخاب مواد ساختمانی و گیاهی و تاسیسات زیربنایی نظیر آبیاری و تهیه نقشه‌ها و مدارک مفصل ساخت است. (۶)

فضاهایی برای زیباسازی شهر

کیفیت و زیبایی مکانهای زندگی اجتماعی در شهر باید جزو مهمترین مشغله‌های ذهنی تجهیزکنندگان و طراحان فضاهای بیرون شهری باشد. احداث میدان و باغ، نقاشی روی دیوار و غیره بعد جدیدی به زندگی روزمره شهروندان می‌بخشد. در واقع تجهیز فضای زندگی، علاوه بر پاسخ به نوعی تقاضای کلی، بین فرد و آثار نقاشان و مجسمه‌سازان ارتباط بصری ایجاد می‌کند. به نظر میرسد مشارکت هنرمند در مطالعات مربوط به تجهیز فضاهای اجتماعی، گشاینده راهی است برای ارتباطی در میان فرد و هنر. در واقع حضور خلاقیت و ایجاد ارتباط میان هنرمند و اثرش با عموم مردم بیداری احتیاجات فراموش شده را سبب می‌شود.

با استفاده از رنگ‌ها نیز می‌توان به اصلاح زیبایی فضاهای بیرون شهری کمک کرد. اشیاء، تجهیزات شهری یا عناصر دیگری که منظره شهرها و فضای بیرونی را تشکیل می‌دهند، برحسب رنگ، برجسته، دور یا جالب توجه به نظر می‌رسند. رنگ آمیزی و جنس مواد با حجم‌ها ترکیب می‌شوند تا برحسب شدت و ضعف نور و نوسان مقدار آن در فصول و ساعات مختلف شبانه روز تصویری بهتری از منظره را در ذهن ما ایجاد می‌کنند. به عنوان مثال در فضای سبز یک پارک شهری می‌توان رنگ غالب که اغلب سبز است، به وسیله نقاطی از رنگ‌های گرم (گل، تجهیزات، مجسمه) زینت داده یا آن را با رنگ آبی حوضچه‌ها و دریاچه‌های کوچک متنوع کرد. تجهیزات شهری می‌توانند کیفیت و زیبایی فضاهای بیرونی را ارتقا دهند. (۷)

یکی از عواملان تاثیر گذار بر کاربران هر فضا، نور آن فضا و خواص مربوط به واکنش اجسام موجود در آن فضا در برابر تابش نور است. به عبارت دیگر نور عملاً بخشی از معماری به شمار می‌آید و از مقصود معماری جدایی ناپذیر است. نمی‌توان معماری را بررسی کرد و از نقش مهم نور و طرز برخورد معماری که مصنوع بشر است با این پدیده غافل شد. نور چه به صورت طبیعی تامین شود و چه به صورت مصنوعی، نقش مهمی در تشخیص احجام، رنگ و بافت معماری مورد رویت دارد؛ اگر چه خود مورد رویت قرار گرفتن، نیازمند نور است.

آتش و خورشید ابتدایی ترین منابع نوری بشر، در دوران پیش از تاریخ بوده‌اند. نقش‌هایی که بر ظروف سفالین و همچنین بر بدنه غارها کشف شده‌اند، نشان دهنده نگاه آمیخته با حیرت بشر به این منابع اصلی تامین روشنایی هستند. کلمه‌ی نور و ترکیب‌های آن مجموعاً ۱۷ بار در قرآن کریم تکرار شده‌اند. نور بیست و چهارمین سوره‌ی قرآن مجید است. (۶)

تعریف نورپردازی

نور یکی از مهمترین عوامل کیفی و نمادین بوده و از نظر کارکرد عملی از جایگاه ویژه‌ای در معماری و شهرسازی برخوردار است. اصلی‌ترین کارکرد نور، چه طبیعی و چه مصنوعی، روشن کردن فضا و فرم‌های ساختمانی است که آنرا روشنایی می‌نامیم. نور با استفاده از نبوغ معمارانه و توجه به سه عامل ۱- زیبایی شناسی ۲- مفهومی و معنایی ۳- نمادین جهت تعریف مجدد فضاهای شهری مورد استفاده قرار می‌گیرد که آن را نورپردازی می‌نامیم. (۸)

نور در معماری

در معماری و شهرسازی نور عملکردی فراتر از روشن کردن فضا داشته و به عنوان یکی از اجزاء اصلی مورد توجه طراحان قرار می‌گیرد. امروزه زندگی شهری سبب گشته دامنه فعالیت شهروندان تا پاسی از شب ادامه یابد و بدین ترتیب حیات شبانه تبدیل به قسمتی از زندگی شهری شده است. بنابراین جهت ایجاد بستر مناسب و امن زندگی شبانه شهری و ارتقاء کیفیت بصری، طراحی نورپردازی مورد توجه طراحان قرار می‌گیرد. (۸)

جایگاه نور در طراحی شهری

سیمای شهری چه در روشنایی روز و چه در تاریکی شب می‌بایست دارای شکل و محتوا باشد. نور در طراحی شهری دارای کیفیات و ویژگی‌های متفاوت از قبیل ابزار اطلاع‌رسانی، شناساندن در مناطق و محلات و افزایش بار هویتی مراکز، نمایان کردن نشانه‌ها، میراث فرهنگی و طبیعی و فضاهای شهری همچون پیاده راهها و میادین می‌باشد. (۸)

اهمیت نورپردازی

زندگی امروزه ایجاب می‌کند که با پایان گرفتن روز، فعالیت‌های اجتماعی پایان نیافته و تا پاسی از شب نیز ادامه پیدا کند. لازمه این امر وجود روشنایی کافی در معابر و خیابان‌هاست. افزایش روز افزون وسایل نقلیه موتوری و عبور و مرور عابرین در خیابان‌ها، روشنایی کافی را جهت دید در شب و کاهش تصادفات و تلفات انسانی ضروری می‌سازد. همچنین روشن ساختن معابر در شب باعث افزایش امنیت اجتماعی شده و از جرائم و تخلفاتی که تاریکی شب پوششی جهت ارتکاب آنهاست می‌کاهد. پس هدف از روشنایی معابر حفظ سلامت و راحتی رانندگان و عابرین پیاده و افزایش امنیت و بهبود وضع ترافیک در شب می‌باشد. (۹)

به عقیده کوین لینچ ادراک و خاطره افراد از شهر در قالب ۵ عامل شکل می‌گیرد:

۱. راه‌ها: بر طبق مطالعات لینچ، مسیرها یکی از مهم‌ترین عناصر ساختاری شهر برای ساکنان و بازدیدکنندگان اند.

۲. لبه‌ها: مرزهایی را بین نواحی مختلف ایجاد می‌کنند.

۳. نواحی: مناطق و بخش‌هایی را شامل می‌شود، در واقع نواحی قسمت‌های بزرگی از شهر هستند که واجد خصوصیات یکدست و مشابه اند.

۴. گره‌ها: نقاط مهمی از تقاطع مسیرها با یکدیگرند. برای مثال تقاطع‌ها.

۵. نشانه‌ها: همچون یادمان‌ها عناصر واحد و به یادماندنی هستند.

این ۵ عنصر همیشه متمایز نیستند. برای مثال، مسیرها می‌توانند لبه هم باشند.

بزرگترین چالش نورپردازان شهری نزدیک کردن نواحی مختلف با فرم‌های مختلف معماری به یک هویت واحد است.

راه ها

روشنایی خیابان ها یکی از قدیمی ترین راه های روشنایی عمومی است. سال هاست که روشنایی خیابان ها و دیگر دسترسی های شهری نقش مهمی را در شکل دادن به مکان های عمومی دارد. از آن جایی که روشنایی خیابان ها همیشه احتیاج به تعویض داشت، فن آوری جدید شانس پیشرفت این سیستم را فراهم کرد. نسل آخر لامپ ها فقط برای صرفه جویی در مصرف انرژی نیست، بلکه آن ها نیازهای زیبایی شناسی معماران، طراحان شهری و نورپردازی را نیز تامین می کنند و این مهم از طریق نورهای رنگی و کیفیت مختلف آن ها حاصل می شود.

لبه ها

نورپردازی پل ها در شهرها به عنوان عنصرهای جداکننده و نقش آن ها در زیباسازی و عامل موثری در ترافیک شهری مطرح می شود.

منبع : 01

پل Peace - پل بین المللی بین کانادا و ایالت متحده آمریکا

نواحی

۱،۳. پیاده رو ها، مراکز خرید

در شهر هیچ جایی به اندازه ی پیاده رو ها ملموس و قابل حس کردن نیست. در این مکان ها، وقتی نور روز ناپدید می شود، با نورپردازی مناسب می توان این محیط ها را غنی کرد. مراکز خرید در شهر نقش تقویت کننده کاربری ها دیگر را نیز دارند. مکانی برای دیدن و لذت بردن. نورپردازی مناسب این محیط ها را جذاب و به یادماندنی می کند.

۲.۳. پارک ها و باغ ها

طبیعت یک منظر همیشگی برای روشنایی و قابل فهم است که نور نیز همانند آب یکی از عناصر زندگی و نماد و نشانهء حیاط است. طبیعت محدوده هایی را برای کنش بین گیاه، درخت و نور ایجاد می کند.

در پارک ها و باغ ها نورپردازی اصولا بر روی زمین است با این مزیت که به ستون و پایه ای برای روشنایی احتیاج ندارند در نتیجه به دید بصری محیط اطراف خدشه ای وارد نمی شود.

روشنایی گیاهان و درختان

وقتی منبع نوری از دو طرف بروی زمین، درخت یا درخچه را روشن می کند، روشنایی واحدی ایجاد می شود و وقتی منبع نور در بین شاخه و برگ یا دقیقا زیر درخت و به سمت بالا باشد تاثیر دراماتیکی ایجاد می کند. در این مورد هر درخت به عنوان جزیره نور عمل می کند و با سازماندهی هنرمندانه روشنایی و تاریکی، فضا ایجاد می شود.

۴. گره ها

میدان ها نقش کلیدی در معماری شهر بازی می کنند، طراحان نور باید در جهت تامین "خوانایی و جهت یابی" برای بازدیدکنندگان و ساکنان به آن اهمیت زیادی بدهند. وقتی که روشنایی میدانی مد نظر است، کاربرد و عملکرد آن نیز باید مد نظر قرار گیرد.

- آیا میدانی برای ملاقات سالخوردگان و جوانان است؟

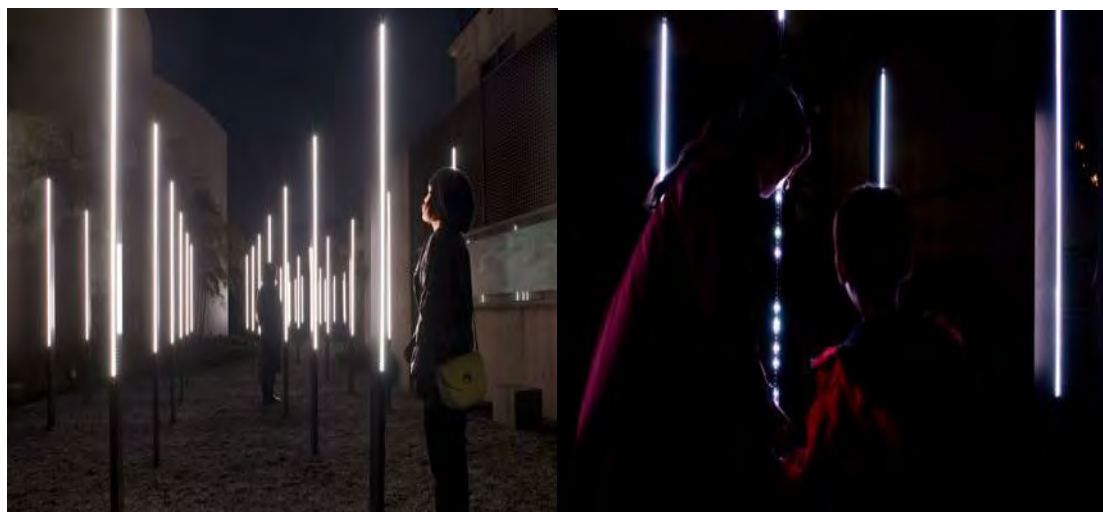
- آیا مکانی برای فروش است یا قرار است در آن اتفاقات فرهنگی از قبیل تئاتر ها برگزار شود؟

- آیا آن میدان از ابتدا برای تاکید بر ساختمان ویژه ای بنا شده است؟

- آیا میدان یک فضای ارتباطی بین مردم است؟ (۱۱)

نمونه های خارجی

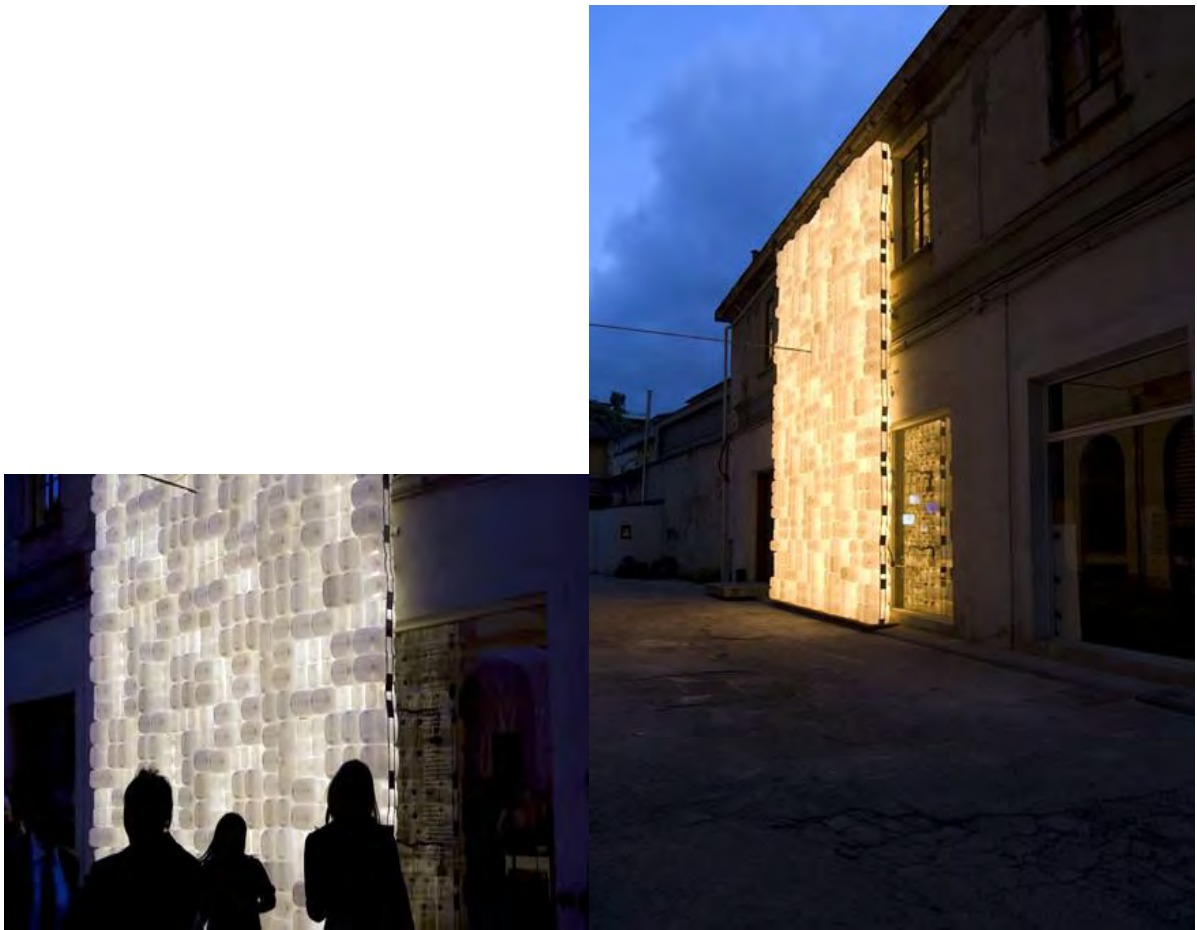
با مقایسه ای بین کشورهای توسعه یافته و کشور ایران، شاهد اختلاف بسیار زیاد بین فعالیت های صورت گرفته در زمینه ی نورپردازی شهری هستیم. نمونه های خلاقانه ای از شاهکارهای نورپردازی شهری در ذیل آمده است.

منبع : 01

موزه یادبود ناکاهارا – جنوب ژاپن

یک نورپردازی خلاقانه و بسیار جالب که دیدار هر شهروندی از این موزه را در ذهنش ماندگار می کند. این مجموعه از ستون های نورانی تشکیل شده که با حرکت بینندگان به آرامی به آن ها پاسخ می دهد. این مجموعه از طریق یک شبکه مخفی سنسور حساس کار می کند. این جنگل نور بینندگان را به کشف و جستجو در خود دعوت می کند و پاسخ آن ها را به طرز زیبایی می دهد. نور غالب سفید است اما درون مجموعه نور قرمز هم وجود دارد که ماهیتی شوخ طبعانه دارد و بینندگان را واردار به بازی می کند. (01)

منبع : 01

ایتالیا- میلان

یکی از بی نظیرترین پروژه های نورپردازی در ایتالیا که به مناسبت هفته ی طراحی میلان ساخته شد. این طره در عرض ۳ هفته ساخته شد. تعداد ۷۰۲ گالن پلاستیکی به عنوان شی روشنایی تعبیه شد. نصب و راه اندازی هم چنین المان نورانی تضادی زیبا بین پلاستیک و نمای معماری قدیمی ایجاد کرده است.

منبع: ۱۴

کانادا - تورنتو - استفاده از نورپردازی در تقویت حس میهن پرستی

منبع: ۱۳

انیستیتو هنر کالیفرنیا

جنس سازه: آهن ضد زنگ

طول: ۶-۸ متر

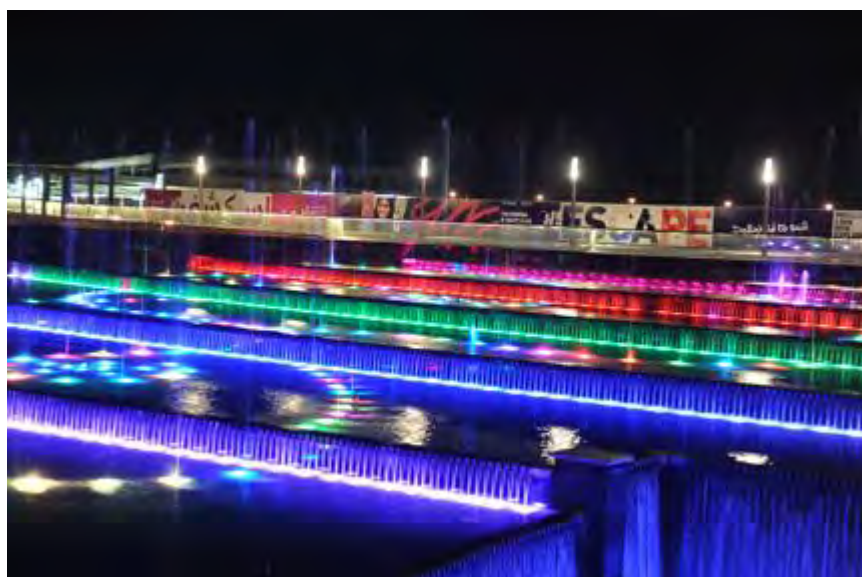
در روز سطح فلزی سازه با نور خورشید بازتاب زیبایی را ایجاد می کند

و در شب رنگ های متفاوت مجموعه ی بینظیری رو در اختیار شهروندان قرار می دهد

جزیره یاس - دبی - امارات متحده عربی

استفاده از LED های جدید برای استفاده در فواره های آبی

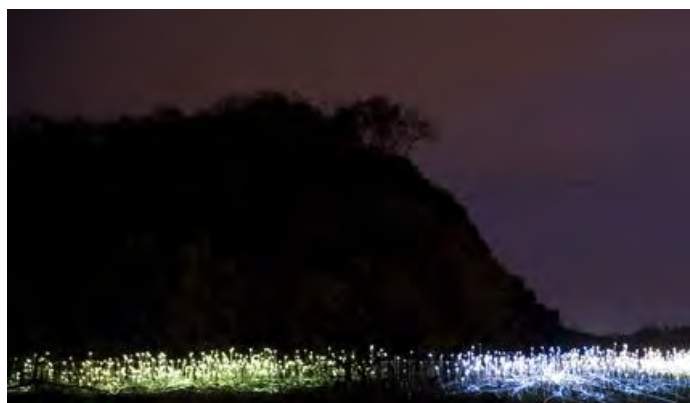
یکی از بزرگترین جزایر تفریحی دنیا

منبع: ۱۳

مزرعه نور

این لوله ها از اکریلیک ساخته شده است. که در آن ها فیبرهای نوری استفاده شده است همراه با حباب های اکریلیک. در این طرح ۶۰۰۰ هزار لوله همراه با پوشش ۶۰*۲۰ متر مساحت و ۲۴۰۰۰ متر مساحت دارد. طراح این اثر بروس منرو است. این اثر در زمین چمن مرکز بازدید کننده گان جنگل انبوه معروف زیست بوم مدیترانه به اجرا در آمده است.

منبع: ۱۳

نمونه های داخلی

منبع : نگارنده

یزد (۱۳۹۱) - عدم توجه به زیبایی تجهیزات روشنایی

منبع : نگارنده

اصفهان (۱۳۹۱) - خیابان چهارباغ عباسی - استفاده از نورهای نامناسب برای نورپردازی مغازه ها - آلودگی بصری

منبع: نگارنده

یزد (۱۳۹۱) - میدان امیر چخماق - نورپردازی نامناسب بنا

منبع: نگارنده

اصفهان (۱۳۹۱) - خیابان پنج رمضان - عدم توجه به زیبایی و تناسب تجهیزات روشنایی

منبع : نگارنده

یزد(۱۳۹۱)- مجتمع تجاری تفریحی ستاره یزد - نورپردازی مناسب با فن آوری LED

نتیجه گیری

امروزه در ایران هرچند به نقش عملکردی نورپردازی به عنوان یکی از شیوه های مناسب سازی و شکل بخشی به فضاهای شهری در هنگام شب تا حدی توجه گردیده، اما هنوز قابلیت آن به عنوان عاملی مؤثر در جذب گردشگر شهری کمتر مورد توجه جدی قرار گرفته است. نورپردازی شهری محدود های عملکردی است که هنوز علی رغم پیشرفت های انجام شده از قابلیت های مهم و تأثیرگذاری برخوردار است که باید به آنها پرداخته شود.

در انتها پیشنهاداتی ارائه می شود :

- برقراری ارتباط با دانشجویان و علاقمندان و صنعتگران و هنرمندان که در این رشته فعالیت می کنند می توان مسئولان را در اجرای طرح های جامع نورپردازی یاری دهد، این سیاست می تواند موجب بروز خلاقیت و کاهش هزینه ها منجر شود.
- الگوبرداری مناسب از مدل های خلاقانه ی کشورهای پیشرفته در جهت جذب گردشگر
- تخصیص بودجه های مشخص و معین برای انجام طرح های مطالعاتی جامع مطابق با نیازهای جامعه و برطبق نیازسنجی جامعه
- تجدید نظر نسبت به نورپردازی به عنوان یک فعالیت تزیینی و جنبی، بلکه به عنوان سیاستی مفید در معماری مجدد شهرها در شب

-تجهیز شهرها به فن آوری روز دنیا در امر نورپردازی برای افزایش بهره وری و کاهش هزینه ها

-توجه ویژه به نقش نورپردازی در هویت سازی بصری شهروندان

منابع و ماخذ

- (۱) رضوان محمد، خیرى عبدالله؛ ۱۳۸۹، ماهنامه منظر، شماره ۷، خرداد
- (۲) نقى زاده محمد، ادراك زيابى و هويت شهر در پرتو تفكر اسلامى، ۱۳۸۶، سازمان فرهنگى شهردارى اصفهان
- (۳) ياث حميد، روند تحولات مفهوم زيباشناسى؛ ۱۳۸۶، ماهنامه تخصصى دانش نما، ۱۴۸-۱۵۰، تير شهريور
- (۴) مزينى منوچهر، فرهنگ و زيابى شناسى شهرى؛ ۱۳۸۹، ماهنامه فنى تخصصى دانش نما، شماره ۱۷۹-۱۸۰، فروردين ارديبهشت
- (۵) افشارنادرى كامران، كلياتى درباره ي سيمای شهر، ۱۳۸۹، ماهنامه تخصصى دانش نما، شماره ۱۸۰-۱۷۹، فروردين ارديبهشت
- (۶) مجلسى ابوذر، مهرآرام مهسا؛ طراحي منظر، نور، نورپردازى؛ ۱۳۸۵، ماهنامه تخصصى دانش نما، ۱۴۵-۱۴۴، اسفند فروردين
- (۷) پيرموره ژان، آلن ايومارى، ليزسابرى ماري؛ مترجمان: رضابى حسين، مجابى مير معزالدين، رسول محسن، فضاهاى شهرى
طراحي، اجرا، مديريت، ۱۳۷۳، اداره كل روابط عمومى شهردارى تهران
- (۸) پاىگاه اطلاع رسانى سازمان زيباسازى شهر تهران www.zibasazi.tehran.ir
- (۹) كلهر حسن؛ مهندسى روشنايى، ۱۳۷۵، نشر انتشار
- (۱۰) www.newscenter.philips.com
- (۱۱) فرهى بهناز؛ نورپردازى سيمای شهر، ۱۳۸۸، فصلنامه معماری و فرهنگ، شماره ۳۵، بهار
- (۱۲) www.uva.co.uk
- (۱۳) www.enlightermagazine.com
- (۱۴) www.blogut.ca